

Strasbourg, 5.7.2016
SWD(2016) 224 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist (EMP kohaldatav tekst)

{ COM(2016) 450 final }
{ SWD(2016) 223 final }

Kokkuvõte		
Mõjuhinna ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist)		
A. Vajadus meetmete järele		
Miks? Mis on lahendamist vajav probleem?		
Kuigi direktiiv (EL) 2015/849 on suur samm edasi rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamisel Euroopa Liidus, osutavad hiljutised terrorirünnakud ning puudujäägid globaalses rahandussüsteemis („Panama paberid“) sellele, et raamistiku parandamiseks on vaja veelgi samme astuda. Terrorismi rahastamisega seoses on vaja tegeleda viie probleemiga: (1) Ebaselged ja koordineerimata nõuded klientide nõuetekohase hoolsuse osas, mille tulemuseks on väheefektiivne kahtlaste tehingute, mille üheks osapooliks on kõrge riskiga kolmandad riigid, ebatõhus jälgimine. (2) Kahtlased tehingud, mida tehakse virtuaalvaluutade vahendusel, ei ole ametivõimude poolt piisavalt jälgimise all. (3) Ebapiisavad meetmeid, et leevendada riske, mis kaasnevad anonüümsete ettemaksevahendite kasutamisega. (4) Piirangud, mis tagaksid rahapesu andmebüroodele õigeaegse juurdepääsu teabele ning teabevahetuse teiste üksustega. (5) Rahapesu andmebüroodel puudub ligipääs või on viivitusega ligipääs panga- ja maksekontode omanike andmetele. Muudatusettepanekud puudutavad ka tulusaavate omanike ettevõtluskokkulepete ja õigusliku korralduse kohta kaasajastatud andmete ligipääsuga seotud probleeme.		
Mida algatusega loodetakse saavutada?		
Muudatusettepanekute eesmärk on tagada suurem läbipaistvus ning aidata pädevatel asutustel saada tõhusalt jälile kriminaalsetele ning terrorismiga seotud rahavoogudele. Muudatused peaksid a) pakkuma suuremat õiguskindlust kohustatud üksustele, mis puudutab kõrgendatud meetmeid seoses klientide nõuetekohase hoolsusega, mida tuleb rakendada kõrge riskitasemega kolmandate riikide suhtes, b) parandama virtuaalvaluutaga tehtud kahtlaste tehingute avastamist; c) vähendama anonüümsete ettemaksevahendite mittesihotstarbelist kasutamist d) parandama rahapesu andmebüroode ligipääsu kohustatud üksuste käsutuses olevale teabele ja seda vahetada; e) kindlustama kiire ligipääsu panga- ja maksekontode omanike andmetele, et ennetada ning avastada tehinguid, mis on seotud rahapesu ja terrorismi rahastamisega ning f) tõhustama tulusaavate omanike ettevõtluskokkulepete ja õigusliku korralduse läbipaistvust.		
Milline on meetmete lisandväärtus ELi tasandil?		
Algatuse eesmärk on pakkuda ühtlustatud lähenemist EL-i rahapesu takistamise raamistiku tugevdamisele. Ennetava õigusliku raamistiku puudumist ühes liikmesriigis võivad ära kasutada nii kurjategijad kui terroristid ning sellel võivad olla tagajärjed ka teise liikmesriigi jaoks. Seetõttu on oluline, et ka ELi tasemel oleks olemas ühtlustatud õiguslik raamistik.		

B. Lahendused		
Milliseid seadusandlikke ja mitteseadusandlikke poliitikavalikuid on kaalutud?	Kas	on olemas eelistatud valik? Miks?
Komisjon on kaalunud mitteseadusandlikke valikuid, nagu „parimate tavade“ formuleerimine, ületamaks kaardistamise käigus välja tulnud praktilisi takistusi ning soovitusi liikmesriikidele („järgimise või selgitamise“ põhimõttel). Kuid sellised valikud peaksid täiendama, mitte asendama seadusandlikku tegevust. Väljatoodud probleemide lahendamiseks on kaalutud suurt hulka regulatiivseid valikuid. Parimad võimalused vastavates valdkondades valitakse välja selliselt, et säiliks tasakaal eesmärkide saavutamise ning turuosalistele võimalike ebasoodsate mõjude vahel, eriti osas, mis puudutab nõuete täitmisega seotud kulusid. Nendeks võimalusteks on: i) täielik loetelu nõuetekohase hoolsuse nõuetest klientidele, mida peavad rakendama		

kohustatud üksused koos näitliku vastumeetmete loeteluga, ii) hõlmata virtuaalvaluuta vahetusplatvormid ning rahakotiteenuse pakkujad direktiivi kohaldamisalaga, luues vabatahtliku enese-identifitseerimise süsteemi virtuaalvaluuta kasutajatele, iii) välistades internetis laetavate ja mitte-laetavate ettemaksekaartide anonüümsuse ning alandades anonüümsete ettemaksekaartide künnist (250 eurolt 150 eurole) silmast silma kasutatavate kaartide puhul, iv) rahapesu andmebüroode seadusjärgsete kohustuste selgitamine, mis puudutab ligipääsu kohustatud üksuste käsutuses olevale teabele ning selle jagamist, v) riiklikul tasandil olemasolev automatiseeritud keskmehhanism, mis võimaldab panga- ja maksekontode identifitseerimist ja vi) meetmed parandamiseks ligipääsuteabele, mis on seotud kasusaavate omanike ettevõtluskokkulepete ja õigusliku korraldusega, ning selle läbipaistvust.
C. Eelistatud poliitikavaliku mõju
Millised on eelistatud poliitikavaliku (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavalikute) eelised?
Eelistatud poliitikavalikud tagavad suurema läbipaistvuse ning aitavad vastavatel ametiasutustel saada tõhusalt jälile kriminaalsetele ja terroristlikele rahavoogudele, eriti aga: – tuua kohustatud üksustele suuremat õiguskindlust kolmandatest suure riskitasemega pärit riikidest klientidega suhtlemisel, – tegeleda teatud ettemaksevahendite identifitseerimist puudutavate läbipaistvuse ja anonüümsuse küsimustega, (kaotamata kasutegureid, mida need vahendid pakuvad tavakasutuses), – anda rahapesu andmebüroodele parema ligipääsu kohustatud üksuste käsutuses olevale teabele ning kiire ligipääsu teabele, et identifitseerida panga- ja maksekontode omanikud, vältides sel viisil kohmakaid üldpäringuid, – parandada ametiasutuste juurdepääsu tulusaavaid omanikke puudutavale teabele, tõhustades selliselt äristruktuuride ja õigusliku korralduse läbipaistvust.
Millised on eelistatud poliitikavaliku (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavalikute) kulud?
Muudatusettepanekutega seotud kulutused on ettepanekust sõltuvalt väga erinevad. Kavandatud meetmed parandamiseks kahtlaste virtuaalvaluutadega tehtud tehingute avastamist ning suurendamiseks taoliste tehingute läbipaistvust tekitaks lisakulu umbkaudu 10 eurot ühe kliendi kohta. Kulusid (nt automatiseeritud keskregristrite või elektrooniliste andmebaaside sisseseadmine, sõltuvalt mudelist (ühekordsed kulutused vahemikus 175 000 eurot kuni 1 200 000 eurot) tuleb vaadelda üleüldises suurema läbipaistvuse saavutamise ning rahapesu ja terrorismi rahastamise kiirema avastamise kontekstis. Ettemaksekaartidega seonduva anonüümsuse vähendamine või likvideerimine toob kaasa teatud direktiivis ettenähtud kohustuste täitmisega seotud kulutusi. Kuid enamus ettemaksekaartide väljastajaid väljastab ka mitte-anonüümseid ettemaksekaarte ning seetõttu on neil juba olemas vastav personal ja IT-süsteemid, mis võimaldavad nende nõudmiste järgimist.
Milline on mõju ettevõtetele, VKEdele ja mikroettevõtetele?
Teatud ettevõtted, nt virtuaal-valuutavahetuse platvormid ning rahakotiteenuse pakkujad hõlmatakse selle direktiivi kohaldamisalaga, mis tekitab teatavaid kulutusi, kuna paigutab nad järelvalvemehhanismi alla. Ettemaksekaartide anonüümsuse vähendamine või likvideerimine toob samuti kaasa teatud kulutused.
Kas on olemas märkimisväärne mõju riigieelarvetele ja haldusasutustele?
Riiklikele ametiasutustele tekivad kulutused seoses automatiseeritud keskregristrite või elektrooniliste andmebaaside sisseseadmisega. Kulutused sõltuvad mudelist ning viiest liikmesriigist saadud teabe põhjal on taolise andmebaasi soetamise ühekordne kulutus suurusjärgus 175 000 eurot kuni 1 200 000 eurot ning iga-aastased halduskulud suurusjärgus 3 000 eurot kuni 600 000 eurot.
Kas on oodata muud olulist mõju?
Ei.
D. Järeelmeetmed
Millal poliitika uuesti läbi vaadatakse?
Kaks või kolm aastat pärast direktiivi (EL) 2015/849 vastuvõtmist (st 26.juuni 2019-26.juuni 2021).